A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2008. október 9.*

A C-304/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2007. július 2-án érkezett, 2007. május 24-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Directmedia Publishing GmbH**

és

az **Albert-Ludwigs-Universität Freiburg**

* Az eljárás nyelve: német.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök (előadó), T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, Juhász E. és G. Arestis bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Directmedia Publishing GmbH képviseletében C. von Gierke Rechtsanwältin,

– az Albert-Ludwigs-Universität Freiburg képviseletében W. Schmid és H.-G. Riegger Rechtsanwälte,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Arenal. avvocato dello Stato,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében H. Krämer és W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. július 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.) 7. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Directmedia Publishing GmbH (a továbbiakban: „Directmedia”) és a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem között, az említett egyetem tanára, U. Knoop által összeállított német versek jegyzéke alapján létrehozott versgyűjtemény Directmedia által történő forgalmazása miatt indult peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

3 A 96/9 irányelv célja – annak 1. cikke értelmében – „a bármilyen formában létrehozott adatbázisok jogi védelme”.

4 A 96/9 irányelv alkalmazásában – annak 1. cikke (2) bekezdése szerint – az adatbázis meghatározása a következő: „az önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek elemeihez elektronikus eszközökkel vagy bármely más módon egyedileg hozzá lehet férni”.

5 A 96/9 irányelv 3. cikke szerzői jogi védelmet biztosít azon adatbázisok részére, „amelyek tartalmuk összeválogatása, illetve elrendezése miatt a szerző önálló szellemi alkotásai”.

6 A 96/9 irányelv 7. cikke *sui generis* jogot biztosít a következőképpen:

„(1) Azon adatbázisok előállítói számára, amelyek tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt, a tagállamok biztosítják a jogot arra, hogy az adatbázis egész tartalmának vagy minőségi és/vagy mennyiségi szempontból jelentős részének kimásolását és/vagy újrahasznosítását megakadályozzák.

(2) E fejezet alkalmazásában:

a) »kimásolás«: az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitele;

b) »újrahasznosítás«: az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele bármilyen módon a mű példányainak terjesztése, bérbeadás, on-line közvetítés vagy egyéb módon történő közvetítése útján. Az adatbázis valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával a Közösségen belül történő első eladása kimeríti az adott példány Közösségen belüli viszonteladásának ellenőrzésére vonatkozó jogot.

A nyilvános haszonkölcsönzés nem minősül kimásolásnak, illetve újrahasznosításnak.

(3) Az (1) bekezdésben említett jog átruházható, átengedhető és felhasználási szerződés tárgya lehet.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott jog attól függetlenül alkalmazandó, hogy az adott adatbázis szerzői vagy más jogi védelemben részesül-e. Továbbá attól függetlenül alkalmazandó, hogy az adott adatbázis tartalma szerzői vagy más jogi védelemben részesül-e. Az adatbázisoknak az (1) bekezdésben meghatározott jog alapján fennálló védelme nem érinti az azok tartalmán fennálló jogokat.

(5) Az adatbázis tartalmának jelentéktelen része ismételten és rendszeresen nem másolható ki, és/vagy nem hasznosítható újra, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit."

7 A 96/9 irányelv „Egyéb jogszabályi rendelkezések alkalmazása" című 13. cikke kimondja, hogy az említett irányelv többek között nem érinti „a versenykorlátozó magatartások jogára és a tisztességtelen versenyre" vonatkozó rendelkezéseket.

8 A 96/9 irányelv 16. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Legkésőbb a [1998. január 1-jétől számított] harmadik év végén és azt követően háromévenként a Bizottság az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak ezen irányelv alkalmazásáról jelentést nyújt be, amelyben – többek között a tagállamoktól származó különleges információk alapján – megvizsgálja különösen a *sui generis* jog érvényesülését – ideértve a 8. és a 9. cikket –, és ellenőrzi, hogy ennek a jognak az alkalmazása nem vezetett-e erőfölénnyel való visszaéléshez vagy nem befolyásolta-e egyébként hátrányosan a szabad versenyt oly módon, hogy az megfelelő intézkedések foganatosítását, így például kényszerengedélyek bevezetését indokolná. Szükség esetén javaslatokat készít ennek az irányelvnek az adatbázisok területén bekövetkezett fejlődésnek megfelelő kiigazítására."

Az alapeljárás ténybeli háttere és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 U. Knoop a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetemen a „Klassikerwortschatz" („Klaszszikusok szókincse") című projektet vezeti, amelynek keretében sor került a *Freiburger Anthologie* (a továbbiakban: a „Freiburg im Breisgau-i antológia") kiadására, amely egy 1720 és 1933 között írt verseket tartalmazó gyűjtemény.

10 Az említett antológia egy U. Knoop által összegyűjtött versjegyzéken, a *Die 1100 wichtigsten Gedichte der deutschen Literatur zwischen 1730 und 1900* című jegyzéken (A német irodalom 1100 legfontosabb költeménye 1730 és 1900 között; a továbbiakban: az U. Knoop által összeállított versjegyzék) alapul, amelyet az interneten is közzétettek.

11 A bevezető magyarázatot követően a versjegyzék – amelynek sorrendje a különféle antológiákban szereplő hivatkozások gyakorisága alapján készült – minden egyes vers esetében feltünteti a szerzőt, a címet, az első sort és a megjelenés évét. A jegyzék 3000 antológia közül kiválasztott 14 olyan antológia válogatásán alapul, amelyhez hozzáadódik még A. Dühmert 50 német nyelvű antológiából vett bibliográfiai összeállítása is, amelynek címe: *Von wem ist das Gedicht?* (Kitől van a vers?).

12 Ezekből a mintegy 20 000 költeményt tartalmazó művekből azokat a verseket választották ki, amelyek legalább három antológiában vagy A. Dühmert bibliográfiai összeállításában legalább három helyen szerepeltek. A statisztikai felhasználás lehetővé tétele érdekében egységesítették a versek címeit és kezdő sorait, és létrehozták a versek összefoglaló jegyzékét. Bibliográfiai kutatások segítségével beazonosították mind azokat a műveket, amelyekben a költeményeket közzétették, mind azok összeállításának időpontját. E munka mintegy két és fél évet vett igénybe, és költségeit – amelyek összesen 34 900 eurót tettek ki – a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem viselte.

13 A Directmedia egy *1000 Gedichte, die jeder haben muss* (1000 vers mindenkinek) című CD-ROM-ot forgalmaz, amely 2002-ben jelent meg. A CD-ROM-on található versek közül 876 vers az 1720 és 1900 közötti időszakból származik. Közülük 856 vers az U. Knoop által összeállított versjegyzékben is szerepel.

14 A Directmedia a CD-ROM-jára átvett versek összeválogatásánál ezt a jegyzéket vette alapul. Az antológiában szereplők közül kihagyott néhányat, másokat pedig hozzávett, és minden egyes vers esetében kritikai vizsgálatnak vetette alá az U. Knoop által elvégzett válogatást. Az egyes versek szövegét a Directmedia saját digitális anyagából vette át.

15 Mivel úgy vélték, hogy CD-ROM-jának terjesztésével a Directmedia megsértette a kötet szerzője, U. Knoop szerzői jogait, valamint az „adatbázis előállítójának", a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetemnek a szomszédos jogait, ezért ez utóbbiak jogsértés megszüntetése és kártérítés iránti keresetet indítottak a Directmedia ellen. Keresetükben azt is kérték, hogy a Directmedia adja át a még nála lévő CD-ROM példányokat azok megsemmisítése céljából.

16 Az elsőfokú bíróság helyt adott a keresetnek. Fellebbezésének elutasítását követően a Directmedia felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz.

17 Az említett kérelmet a Directmedia-nak U. Knoop kereseti kérelmei alapján történt marasztalásával kapcsolatos részében elutasították. Viszont, mivel a német jognak az adatbázis előállítójának jogi védelmére vonatkozó rendelkezései, amelyek megsértésére a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem hivatkozik, a 96/9 irányelv átültetését képezik, a kérdést előterjesztő bíróság azon az álláspontón van, hogy a Directmedia

és az egyetem közötti jogvita eldöntése az említett irányelv 7. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmezésétől függ.

18 Miután hangsúlyozza, hogy miként az a fellebbviteli bíróság megállapításaiból következik, a Directmedia az U. Knoop által összeállított versjegyzéket vette alapul a CD-ROM-ján szereplő versek kiválasztásánál, és az említett verseknek az U. Knoop által elvégzett válogatását kritikai vizsgálatnak vetette alá, majd végül egyes, az említett versjegyzékben szereplő verseket nem vett át a forgalmazott adathordozóra, másokat pedig hozzátett, a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy valamely adatbázis tartalmának ilyen körülmények között történő átvétele „kimásolásnak" minősül-e a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében.

19 Véleménye szerint a „kimásolás" fogalmának a 96/9 irányelv említett rendelkezésében szereplő meghatározása, az irányelv több preambulumbekezdése, a Bíróság C-203/02. sz., The British Horseracing Board és társai ügyben 2004. november 9-én hozott ítéletének (EBHT 2004., I-10415. o.) 43–54. pontja, Stix-Hackl főtanácsnoknak a C-338/02. sz. Fixtures Marketing ügyben 2004. november 9-én hozott ítélethez (EBHT 2004., I-10497. o.) vezető ügyben ismertett indítványának egyes részei, a *sui generis* jogok céljának koncepciója és tárgya, valamint a jogbiztonság követelménye mind e fogalom megszorító értelmezése mellett szólnak, amelynek alapján az említett jog az adatbázis előállítóját az adatbázis egészének vagy egy részének más adathordozóra történő átvitele elleni fellépésre jogosítja fel, de az az elleni fellépésre nem, hogy ezen adatbázist konzultáció, tájékozódás vagy szövegösszehasonlítás céljából használják, még akkor sem, ha ezáltal a szóban forgó adatbázis jelentős részét azonos formában fokozatosan átmásolják és átveszik egy másik adatbázisba.

20 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor elismeri, hogy a *sui generis* jogok tárgyának egy másik felfogása szerint lehetséges, hogy a „kimásolásnak" a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalma magában foglalja azokat a cselekményeket is, amelyek egyedül abból állnak, hogy adatként átveszik valamely adatbázis elemeit.

21 Tekintettel ezen értelmezési nehézségre, a Bundesgerichtshof felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„A[z 96/9] irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint védelemben részesülő adatbázisból másik adatbázisba történő adatátvétel akkor is kimásolásnak minősül az említett irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében, ha egyenként mérlegelve, az adatbázisból kérdezik le az adatot, vagy az e rendelkezés szerinti kimásolás valamely adatállomány (fizikai) átmásolását feltételezi?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

22 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a „kimásolásnak” a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmába beletartozik-e az a művelet, amely abból áll, hogy valamely adatbázis elemeit – az adatbázis megtekintését, valamint a műveletet végző személyes mérlegelésén alapuló kiválogatást követően – átveszik egy másik adatbázisba, vagy az valamely adatállomány fizikai átmásolását is feltételezi?

23 Bevezetésként emlékeztetni kell arra, hogy e kérdés azon az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő kiinduló tételen alapul, miszerint az U. Knoop által összeállított versjegyzék a 96/9 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében „adatbázisnak” minősül.

24 Ugyanezen határozatban az is szerepel, hogy az említett versjegyzék létrehozásának költségeit finanszírozó freiburgi Albert-Ludwigs Egyetemet az említett irányelvben szereplő *sui generis* jog illeti meg, arra való tekintettel, hogy az összegyűjtésre, az ellenőrzésre és az említett versjegyzék tartalmának előállítására szánt ráfordítás, amelynek összege 34 900 euró volt, az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében jelentősnek minősül.

25 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy az alapeljárásbeli ügyben a Directmedia által végzett művelet kimásolásnak minősül-e a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében.

26 Az említett rendelkezés a „kimásolás” fogalmát úgy határozza meg, mint „az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitelét”.

27 A 96/9 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a mennyiségi vagy minőségi szempontból jelentős ráfordítást igénylő adatbázis előállítója számára tartja fenn a jogot arra, hogy megtiltsa az ezen adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének kimásolására irányuló cselekményeket. Ezenfelül az említett 7. cikk (5) bekezdése lehetővé teszi az előállító számára azt, hogy megakadályozza az említett adatbázis tartalma nem jelentős részének olyan kimásolására irányuló cselekményeket is, amelyek összhatásukban az adatbázis egészének, vagy legalábbis jelentős részének – az előállító engedélye nélküli – újraképezését eredményeznék, és amelyek így, az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti kimásolással súlyos kárt okoznának az előállító ráfordítását illetően (lásd a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 86–89. pontját).

28 Mivel a kimásolás fogalmát a 96/9 irányelv 7. cikke különböző rendelkezései ekként használják, ezért azt e cikk általános szövegösszefüggésére figyelemmel kell értelmezni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 67. pontját).

29 E tekintetben először is pontosítani kell, hogy – miként azt a Directmedia is elismerte – e fogalom nem feltételezi azt, hogy a szóban forgó művelettel érintett adatbázisnak vagy annak egy részének a művelet hatására el kell tűnnie az eredeti adathordozóról.

30 A „másol" igének a 96/9 irányelv egyes – különösen a (7) és a (38) – preambulumbekezdéseiben a kimásolás fogalmának illusztrálása érdekében való alkalmazása lényegében azt mutatja, hogy a közösségi jogalkotó szándéka szerint e fogalom az említett irányelv összefüggésében azokat a cselekményeket foglalja magában, amelyek elvégeztét követően az adatbázis vagy annak egy része érintetlen formában fennmarad az eredeti adathordozón.

31 Ezt követően hangsúlyozandó, hogy a „bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában" kifejezés alkalmazása a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontjában azt mutatja, hogy a közösségi jogalkotó tág értelmet szándékozott adni a kimásolás fogalmának (lásd a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 51. pontját).

32 Miként azt a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem, valamint az olasz kormány és a Bizottság is állítja, a kimásolás fogalmának ezen tág értelmét erősíti meg a közösségi jogalkotó által a *sui generis* jog bevezetésével elérni kívánt cél is.

33 E cél, miként az többek között a 96/9 irányelv (7), (38)–(42) és (48) preambulumbekezdéséből is következik, nem más, mint garantálni a kezdeményezést és az emberi, technikai és/vagy anyagi erőforrások terén az adatbázis tartalmának megszerzéséért, ellenőrzésért, illetve előállításáért jelentős ráfordítás kockázatát felvállaló személynek ráfordításainak megtérülését, védve őt munkája eredményének az olyan cselekmények révén történő jogosulatlan felhasználásával szemben, amelyek különösen abból állnak, hogy valamely felhasználó vagy versenytárs az önálló gondolatot igénylőnél jóval alacsonyabb költséggel újraképezi ezen adatbázist vagy annak jelentős részét (lásd még ebben az értelemben a C-46/02. sz. Fixtures Marketing ügyben 2004. november 9-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-10365. o.] 35. pontját; a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 32., 45., 46. és 51. pontját; a fent hivatkozott C-338/02. sz. Fixtures Marketing ügyben hozott ítélet 25. pontját, valamint a C-444/02. sz. Fixtures Marketing ügyben hozott ítélet [EBHT 2004., I-10549. o.] 41. pontját).

34 E célra figyelemmel a kimásolásnak a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett fogalmát úgy kell érteni, hogy az minden, valamely adatbázis tartalmának egésze vagy egy részének jogosulatlan felhasználására vonatkozik (lásd a fent hivatkozott The British Horseracing Board ügyben hozott ítélet 51. és 67. pontját).

35 Miként azt a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem és a Bizottság állítja, magának a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövegéből is az következik, hogy az említett fogalom nem az alkalmazott eljárásmód jellegére és formájára utal.

36 E tekintetben a döntő szempont továbbra is az érintett adatbázis tartalma egészének vagy egy részének valamely másik – az említett adatbázissal akár azonos, akár attól eltérő jellegű – adathordozóra való „átvitelének” megtörténte. Az ilyen átvitel azt feltételezi, hogy az adatbázis tartalmának egésze vagy egy része más adathordozón található, mint az eredeti adatbázis.

37 Ebben az összefüggésben, miként azt az olasz kormány is hangsúlyozta, a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett „kimásolás” megtörténtének értékelése szempontjából közömbös, hogy az átvitel a védett adatbázis tartalmának másolása valamilyen műszaki eljáráson, mint például elektronikus, elektromágneses, elektrooptikai vagy hasonló eljáráson (lásd e tekintetben a 96/9 irányelv (13) preambulumbekezdését) vagy pedig egyszerű manuális eljáráson alapul. Miként arra a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem is hivatkozik, az adatbázis ilyen – akár manuális – átmásolása valamely másik adathordozóra éppúgy megfelel a kimásolás fogalmának, mint a letöltés vagy a fénymásolás.

38 A 96/9 irányelv (14) preambulumbekezdése, amely szerint „az ebben az irányelvben biztosított védelem ki kell, hogy terjedjen a nem elektronikus adatbázisokra is”, akárcsak az irányelv (21) preambulumbekezdése, amelynek értelmében az irányelv által biztosított védelemhez nem szükséges, hogy az adatbázisban szereplő tartalom „fizikai tárolása szervezett módon történjen”, szintén a kimásolás fogalmának olyan értelmezése mellett szól, amely az adatbázist illetően mentes a formális, technikai vagy fizikai jellegű szempontoktól.

39 A 96/9 irányelv összefüggésében vett kimásolás fogalmának értelmezése szempontjából szintén nincs jelentősége annak, hogy a védett adatbázis tartalmának átvitele az érintett elemek olyan elrendezését eredményezi, amely eltér az eredeti adatbázist jellemzőtől. Miként az a 96/9 irányelv (38) preambulumbekezdéséből következik, az olyan engedély nélküli másolás, amely a lemásolt adatbázis tartalmának átdolgozásával párosul, azon cselekmények közé tartozik, amelyekkel szemben az említett irányelv a *sui generis* jog bevezetésével védeni szeretné az adatbázis előállítóját.

40 Ezért nem fogadható el a Directmedia azon állítása, hogy csak azok a cselekmények tartoznak a kimásolás fogalmába, amelyek mechanikusan, egyszerű „másol/beilleszt” műveletsorból álló klasszikus eljárással, átdolgozás nélkül veszik át valamely adatbázis tartalmát vagy annak egy részét.

41 Ugyanígy a Directmedia által hangsúlyozott azon körülmény, hogy a szóban forgó művelet elvégzője nem veszi át a védelem alatt álló adatbázisban foglalt elemek egy részét, illetve az abból átvett elemeket más forrásból származó elemekkel egészíti ki, legfeljebb annak bizonyítására lehet alkalmas, hogy a művelet nem az említett adatbázis egészére irányult. Ugyanakkor nem képezi akadályát annak, hogy megállapításra kerüljön, hogy az említett adatbázis tartalma egy részének egy másik adathordozóra való átvitele megtörtént.

42 A Directmedia által is hivatkozottakkal ellentétben, a „kimásolásnak" a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett fogalma egyébként nem szűkíthető le azokra a cselekményekre, amelyek a védelem alatt álló adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének átvitelére irányulnak.

43 Miként az a jelen ítélet 27. pontjából is látható, a 96/9 irányelv 7. cikke (1) és (5) bekezdésének együttes értelmezéséből ugyanis az következik, hogy e fogalom nem függ attól, hogy milyen terjedelemben kerül átvitelre a védelem alatt álló adatbázis tartalma, mivel e rendelkezések értelmében az említett irányelv által bevezetett *sui generis* jog az adatbázis előállítója számára nem csak a védelem alatt álló adatbázisának tartalma egészét vagy jelentős részét érintő kimásolással szemben nyújt védelmet, hanem bizonyos feltételek esetén e cselekmények közül azokkal szemben is, amelyek e tartalom nem jelentős részét érintik (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 50. pontját).

44 Ennélfogva az a tény, hogy az átviteli művelet nem a védelem alatt álló adatbázisban szereplő elemek jelentős és strukturált egészét érinti, nem akadálya annak, hogy e cselekményt a „kimásolásnak" a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett fogalmába tartozónak tekintsük.

45 Ugyanígy, miként azt a Bizottság is hangsúlyozta, az a körülmény, hogy az adatbázisban szereplő elemeket nem veszik át másik adatbázisba, csak a műveletet végző kritikai értékelését követően, bizonyára releváns lehet, adott esetben annak meghatározását illetően, hogy e másik adatbázis a 96/9 irányelv szerinti védelem valamelyik fajtájában részesülhet-e. Ugyanakkor e körülmény nem képezi akadályát annak, hogy megállapításra kerüljön, hogy az előbbi adatbázis elemeinek a másodikba való átvitelére sor került.

46 Az átviteli művelet célja szintén közömbös annak értékelésénél, hogy a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett „kimásolás” esetéről van-e szó.

47 Így nem sokat számít, hogy a szóban forgó művelet célja másik adatbázis létrehozása, akár versenytársa az eredetinek, akár nem, akár azonos méretű azzal, akár attól eltérő, illetve hogy e művelet az adatbázis létrehozásán kívüli kereskedelmi tevékenység keretében történik-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 47. és 48. pontját). Egyébként, miként az a 96/9 irányelv (44) preambulumbekezdéséből következik, valamely védelem alatt álló adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének másik adathordozóra történő átvitele, amely szükségessé teheti az említett tartalom képernyőn való egyszerű megjelenítését, már önmagában olyan kimásolási cselekményt képez, amelyet a *sui generis* jog jogosultja engedélyének megadásához köthet.

48 Előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli a 96/9 irányelv (38) preambulumbekezdését. Az említett bíróság szerint, amikor a preambulumbekezdés arra az esetre utal, hogy valamely adatbázis tartalmát „elektronikus úton lemásolhatják és újra összeállíthatják (helyesebben: átdolgozhatják)”, e bekezdés a kimásolás fogalmának olyan értelmezése mellett szól, amely a (számítás)technikai lemásolás folyamatán alapuló műveleteket írja körül.

49 Mindazonáltal, miként azt a főtanácsnok indítványának 41. pontjában hangsúlyozza, a szóban forgó preambulumbekezdés azt a sajátos kockázatot hivatott illusztrálni, amelyet a digitális technológia egyre szélesebb körű alkalmazása jelent az adatbázisok előállítói számára. Ez azonban nem értelmezhető úgy, hogy leszűkítené a *sui generis* jog révén védelem alatt álló cselekmények körét kizárólag a technikai lemásolási műveletekre, illetőleg úgy, hogy egyrészt figyelmen kívül hagyhatók lennének a jelen ítélet 29–47. pontjában hivatkozott és a 96/9 irányelv összefüggésében vett kimásolás fogalmának tág értelmezése mellett szóló tényezők, másrészt pedig – az említett jognak tulajdonított célt figyelmen kívül hagyva –, hogy az megfosztja az adatbázis előállítóját az olyan kimásolási cselekményekkel szembeni védelemtől, amelyek bár nem különleges technikai eljáráson alapulnak, azonban ettől még hasonlóképpen alkalmasak az előállító érdekeinek csorbítására, mint azok a kimásolási műveletek, amelyek az előbb említett eljáráson alapulnak.

50 A Directmedia fenntartotta, hogy valamely adatbázis nem jelent tulajdonjogot az adatokra nézve, és hogy az adatbázisban szereplő adatok átvételének az adatbázis előállítója által annak *sui generis* joga alapján megtiltható cselekmények körébe való vonása egyrészt oda vezetne, hogy megsértjük a felhasználóknak az információkhoz való szabad hozzáféréséhez fűződő törvényes jogait, másrészt, hogy előnyben részesítjük a monopóliumok keletkezését vagy az erőfölénnyel való visszaélést a vezető adatbázis-előállítók körében.

51 Mindazonáltal elsősorban az információhoz való hozzáférés jogát illetően hangsúlyozandó, hogy a *sui generis* jog által biztosított védelem kizárólag a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett kimásolás és/vagy újrahasznosítás műveleteire vonatkozik. E védelem ugyanakkor nem terjed ki az adatbázis megtekintésének műveleteire (a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 54. pontja).

52 Természetesen az adatbázis létrehozója fenntarthatja magának az adatbázisához való kizárólagos hozzáférés jogát, vagy az ahhoz való hozzáférést meghatározott személyek számára biztosíthatja (a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 55. pontja), vagy a hozzáférést külön feltételekhez, például anyagi feltételekhez kötheti.

53 Mindazonáltal, ha az adatbázis előállítója az adatbázis tartalmát – akár visszterhes formában – harmadik személyek számára hozzáférhetővé teszi, *sui generis* joga nem teszi lehetővé számára azt, hogy fellépjen az adatbázisnak e harmadik személyek által tájékozódás céljából történő megtekintésével szemben (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 55. pontját). Az ilyen megtekintés csak akkor köthető a *sui generis* jog jogosultjának engedélyéhez, ha az adatbázis tartalmának képernyőn való megjelenítése szükségessé teszi e tartalom egészének vagy jelentős részének egy másik adathordozóra való végleges vagy ideiglenes átvitelét, ahogyan az a 96/9 irányelv (44) preambulumbekezdéséből következik.

54 Jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő tények leírásából az következik, hogy bár a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem természetesen felléphet az U. Knoop által összeállított versjegyzékben szereplő elemek engedély nélküli átvételével szemben, ez azonban nem jelenti azt, hogy harmadik személyek ne tekinthetnék meg az említett versjegyzéket. Ennélfogva az abban összegyűjtött adatok a nagyközönség számára hozzáférhetők és megtekinthetők.

55 Másodsorban, ami a versenytárs érintettségének veszélyét illeti, a 96/9 irányelv (47) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a közösségi jogalkotót az a gondolat vezette, hogy a *sui generis* jog által biztosított védelem ne legyen az erőfölénnyel való visszaélést segítő módon gyakorolható.

56 Ezért rendelkezik úgy a 96/9 irányelv 13. cikke, amely normatív erővel ruházza fel az előbb említett preambulumbekezdésben foglaltakat, amelyek értelmében az említett irányelv rendelkezései „nem érintik a közösségi, illetve nemzeti versenyszabályok alkalmazását”, hogy ez az irányelv nem érinti többek között a versenykorlátozó magatartások jogára és a tisztességtelen versenyre vonatkozó rendelkezéseket.

57 Ugyanennek a szellemében írja elő a 96/9 irányelv 16. cikkének (3) bekezdése a Bizottság számára azt, hogy rendszeres időközönként jelentéseket készítsen ezen irányelv alkalmazásáról, amelyek többek között annak az ellenőrzésére szolgálnak, hogy a *sui generis* jognak az alkalmazása nem vezetett-e erőfölénnyel való visszaéléshez, vagy nem befolyásolta-e egyébként hátrányosan a szabad versenyt oly módon, hogy az megfelelő intézkedések foganatosítását indokolná.

58 Ezen összefüggésre tekintettel – amelyet a közösségi, illetve a nemzeti jog azon sajátos eszközeinek megléte jellemez, amelyek a versenyjogi szabályok esetleges megsértésének, mint például az erőfölénnyel való visszaélésnek a megakadályozására alkalmasak – a „kimásolásnak" a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett fogalma nem értelmezhető oly módon, hogy az megfosztja az adatbázis előállítóját az olyan cselekményekkel szembeni védelemtől, amelyek jogos érdekeit sérthetik.

59 Annak megállapításához, hogy a Directmedia megsértette-e a freiburgi Albert-Ludwigs Egyetem *sui generis* jogát az alapeljárásbeli ügyben, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata – a releváns körülmények egészének figyelembevételével –, hogy a Directmedia által az U. Knoop által összeállított versjegyzékből kiindulva elvégzett művelet olyan kimásolásnak felel-e meg, amely e jegyzék tartalmának minőségi vagy mennyiségi szempontból véve jelentős részét érintette (lásd e tekintetben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 69–72. pontját), vagy pedig olyan, nem jelentős részeinek kimásolásainak, amelyek ismételt és rendszeres jellegüknél fogva e tartalom jelentős részének újraképzéséhez vezethettek (lásd e tekintetben a fent hivatkozott The British Horseracing Board és társai ügyben hozott ítélet 73., 87. és 89. pontját).

60 Az előbbi megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdést úgy kell megválaszolni, hogy a védelem alatt álló adatbázis elemeinek valamely másik adatbázisba való, azt követő átvétele, hogy az előbbi adatbázist képernyőn megtekintették, majd az abban foglalt elemeket egyenként értékelték, „kimásolásnak" minősülhet a 96/9 irányelv 7. cikke értelmében, amennyiben – és ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – e művelet a védelem alatt álló adatbázis tartalmának minőségi vagy mennyiségi szempontból véve jelentős része átvitelének, illetve nem jelentős részei olyan átviteleinek felel meg, amelyek ismételt és rendszeres jellegüknél fogva e tartalom jelentős részének újraképzéséhez vezethettek.

A költségekről

61 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A védelem alatt álló adatbázis elemeinek valamely másik adatbázisba való, azt követő átvétele, hogy az előbbi adatbázist képernyőn megtekintették, majd az abban foglalt elemeket egyenként értékelték, „kimásolásnak" minősülhet az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke értelmében, amennyiben – és ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – e művelet a védelem alatt álló adatbázis tartalmának minőségi vagy mennyiségi szempontból véve jelentős része átvitelének, illetve nem jelentős részei olyan átviteleinek felel meg, amelyek ismételt és rendszeres jellegüknél fogva e tartalom jelentős részének újraképzéséhez vezethettek.

Aláírások